

Handläggare
Peter Hurtig
Telefon: 0850801255

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
2020-04-23

Motion om inför metoden GVI mot vapenvåldet

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr KS 2019/631

Förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Sissela Nordling Blanco och Anna Rantala Bonnier, båda Feministiskt Initiativ (Fi), har till kommunstyrelsen inkommit med en skrivelse, daterad 16 april 2019, om att införa metoden GVI (Group Violence Intervention) mot vapenvåldet i Stockholms stad. Motionärerna föreslår att Stockholms stad, likt Malmö stad, inför det nya arbetssättet mot skjutningar med inspiration från den amerikanska modellen Group Violence Intervention.

Förvaltningen anser att metoden är intressant men att Stockholms stad bör invänta den slututvärdering av ”Sluta skjut” som genomförs av Malmö universitet och Brå för att beakta eventuella ytterligare anpassningar av metoden till svensk kontext innan beslut om, och i så fall hur, metoden ska implementeras. Stadens bör även invänta erfarenheterna från det team som leds av SLK som arbetat med att säkerställa att den strategiska, men även den operativa samverkan med polisen fungerar optimalt utifrån polisens särskilda satsning.

Bakgrund

Sissela Nordling Blanco och Anna Rantala Bonnier, båda (Fi), har till kommunstyrelsen inkommit med en skrivelse, daterad 16 april 2019, om att införa metoden GVI (Group Violence Intervention) mot vapenvåldet i Stockholms stad. Motionen har remitterats till Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd för yttrande 6 februari 2020 och ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2020-04-30. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, socialnämnden samt Spånga-Tensta och Skärholmens stadsdelsnämnder.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen förebyggande socialtjänst och fritid.

Ärendet

Sissela Nordling Blanco och Anna Rantala Bonnier, båda Fi, har skrivit en motion om att införa metoden GVI mot vapenvåldet. Motionärerna framför att under 2018 sköts elva unga till döds i Stockholm, en siffra som tenderar att öka under 2019. Det framförs vidare i motionen att under den förra mandatperioden gjordes ett flertal satsningar för att få slut på våldet. Motionärerna nämner bland annat metoden MVP (mentorer i våldsprevention), ökade medel till lokala organisationer för att kunna arbeta trygghetsskapande i sina områden samt att det avsattes medel för situationell trygghet såsom kameror och ordningsvakter för att komplettera det långsiktiga arbetet. Motionärerna skriver vidare att den grönbåa majoriteten har behållit en del av de tidigare satsningarna men att andra har lagts ner. Dessutom menar motionärerna att fokus på styrningen främst är satsningar på den situationella tryggheten och att detta inte räcker.

Motionärerna för fram att staden måste göra mer för att få slut på vapenvåldet och att i Malmö stad prövas modellen ”Sluta skjut” som är ett samarbete mellan polisen, kriminalvården, Malmö stad och engagerade invånare för att få stopp på skjutningar och ge rätt stöd till den som vill bort från våld och kriminalitet. Strategin bygger på en amerikansk modell, GVI (Group Violence Intervention) som visat goda resultat i våldsutsatta städer, såsom Boston.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar

- Att Stockholms stad, lik Malmö stad, inför det nya arbetssättet mot skjutningar med inspiration från den amerikanska modellen Group Violence Intervention.

Synpunkter och förslag

GVI metoden bygger på teorin att de mest allvarliga våldshandlingarna såsom mord utförs av individer som tillhör gäng/nätverk som totalt sett utgör en liten del av befolkningen. Studier från USA pekar på att denna begränsade grupp, 0,5% av befolkningen utför ungefär 60-75% av alla grova våldshandlingar/skjutningar i USA. (Alla forskningshänvisningar är från det amerikanska forskarteamet som presenterade GVI i Malmö/Stockholm 2019).

Gärningsmän såväl som offer för dessa skjutningar har enligt grundforskningen haft tidigare polisiära insatser emot sig. GVI:s ansats tar sin utgångspunkt i att dessa särskilda gäng eller lokala

konstellationer kontaktas och informeras om att sammanslutningen i sig kommer få en tydlig sanktion om en skjutning äger rum. Sanktionerna från polisen kan bestå av en mängd olika insatser då studier från USA avseende GVI visar att straffet inte är det viktigaste för att hålla individer borta från våldshandlingar, det är istället a) Snabbhet i reaktion från polisen b) Att de olika sanktionerna i sig är förutsägbara och slutligen c) Uppfattningen om att dessa sanktioner från samhället är rättvisa. En central faktor i arbetet med GVI är att den kriminella grupperingen/grupperingarna ska förstå de nya spelreglerna från myndigheterna och samtidigt inse de sammantagna riskerna gänget/gängen står inför om en ny skjutning äger rum.

Interventionen som sådan består av att polisen, civilsamhället och myndigheter möter gruppen/grupperna och på ett strategiskt sätt använder de tre komponenterna i metoden, dvs, konsekvenser och sanktioner ifall inte gänget/gängen bryter våldsspiralen, en representant från civilsamhället med förtroende hos gruppen förklarar det moraliska vägvalet och slutligen, att gruppen/individerna ges en möjlighet från samhället att välja en annan positiv väg med stödinsatser. Sammantaget skapar komponenterna tillsammans en yttre press på de kriminella grupperingarna som sätter igång ett tryck i den enskilda konstellationen vilket är den utlösande faktorn till minskad våldsanvändning. Utvärderingen från USA pekar i enlighet med motionen på positiva resultat med ett mindre antal skjutningar som följd. Med hjälp av GVI metoden har exempelvis mord bland tonåringar minskat med 63 procent i Boston, 42 procent färre dödliga skjutningar i Stockton och 32 procent minskning av mord bland gruppmedlemmar i New Orleans. Det ska emellertid understrykas kopplat till de goda resultaten att metoden syftar till att minska det grova våldet, GVI minskar inte brottslighet i bred bemärkelse.

Det pågående projektet ”Sluta skjut” i Malmö stad tar sin utgångspunkt i metoden GVI och är ett samverkansprojekt mellan Polismyndigheten, Malmö stad, Kriminalvården och Brå och som delfinansieras av EUs fond för inre säkerhet. Pilotverksamheten startade hösten 2018 och pågår under två år.

Förvaltningens uppfattning om insatsen är att metoden kan ha en god effekt på det dödliga våldet då den inriktar sig på grupper och kriminella nätverk och inte enbart på enskilda individer. Erfarenheterna från Rinkeby-Kista visar att det ofta är uppgörelser mellan kriminella grupperingar som leder till skjutningar och att

GVI metoden i teorin ser ut att komma åt denna dynamik på ett effektivt sätt. Förvaltningen anser att metoden är intressant men att Stockholms stad bör invänta den slututvärdering av ”Sluta skjut” som genomförs av Malmö universitet och Brå för att beakta eventuella ytterligare anpassningar av metoden till svensk kontext innan beslut om, och i så fall hur, metoden ska implementeras.

Erfarenheter och slutsatser av det intensifierade arbetet med det team som startade i augusti 2019 under ledning av stadsledningskontoret (SLK) behöver också inväntas. I teamet ingår Socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna Spånga Tensta och Rinkeby Kista. I det operativa arbetet ingår även kriminalvården, inklusive frivården. Syftet med teamet är att spegla polisens särskilda satsning och säkerställa att den strategiska men även den operativa samverkan med polisen fungerar optimalt. Teamet fyller en viktig funktion både i det strategiska och operativa arbetet. Målet för arbetet är, liksom i ”Sluta skjut” i Malmö, att förhindra flera dödsskjutningar genom ett gemensamt operativt arbete som utgår från kända riskindivider. Då pilotteamet är nylanserat pågår ett arbete för att skapa rutiner utifrån de händelser och frågor som uppkommer.

Susanne Leinsköld
Stadsdelsdirektör

Susanne Tengberg
avdelningschef

Bilaga

1. Motion Inför GVI mot vapenvåldet, dnr KS 2019/631

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanne Leinsköld, stadsdelsdirektör	2020-04-06
Susanne Tengberg, avdelningschef	2020-04-01